

SPRAVODAJ

OBČASNÍK ŠTVRTOČANOV

X. ročník 1. číslo

apríl 2014

Bertolt Brecht:

Cudzí muž

Šli sklonení a ťažko v dohasínajúcom svetle.
Cudzí muž šiel s nimi. Nepoznali ho.
Boli smutní, lebo Ježiš zomrel.
Ale jeden z nich povedal: "Je to zvláštne.
Zomrel sám pre seba.
A zomrel bez zmyslu a zisku,
že ani mne sa nechce žiť, lebo som opustený."
Smutný rozhovor nastal.
A jeden pozrel cez pole klasov a cítil,
že ho pália oči.
A povedal: že je zvláštne,
že existujú ľudia, ktorí vedia zomrieť za ľudí!
A cítil v sebe údiv (keď priadol ďalej):
A že existujú veci, za ktoré možno zomrieť.
"Bol to mladý človek. Zvečeriło sa.
Nebo bolo tmavé. Vietor fúkal. Žito kvitlo.
Šli sklonení a ťažko v poslednom svetle.
Cudzí muž šiel s nimi. Nepoznali ho.

Hlasovali sme štyrikrát

V demokratickom právnom štáte jedným z najdôležitejších spoločensko-politických udalostí sú voľby, na Slovensku – a rámci toho aj vo Štvrtku na Ostrove – občania v uplynulom polroku stáli pred volebnými urnami štyrikrát. Vlni 9. a 23. novembra sme volili predsedov samosprávnych krajov a župných poslancov, v tomto roku sme zas hlasovali za nového prezidenta našej republiky. V prvom kole, 15. marca sme vybrali zo 14-tich kandidátov tých dvoch najúspešnejších, z ktorých potom 29. marca sme zvolili nového hlavu štátu.

V prvom kole župných volieb, 9. novembra, kedy sme zvolili poslancov a posunuli sme do druhého kola dvoch najúspešnejších kandidátov na predsednícky post, v našej obci z 1 461 oprávnených voličov prišlo k volebným urnám 251, odovzdaných bolo 241 platných hlasov na poslanceckých kan-

didátov, na kandidátov na predsednícky post župy zas 239 platných hlasov.

Pripomínam, že naši občania mohli z 32 poslanceckých kandidátov krúžkovať ôsmich, v našej obci najviac hlasov, 119 získal Gábor Bárdos, ďalší v poradí boli: László Bacsó (104), Árpád Érsek (102), József Nagy (96), Lajos Berner (95), József Kvarda (92), László Miklós (91) a Zoltán Hájos (90).

Spomedzi šiestich predsedníckych kandidátov bol najúspešnejší József Berényi so 128-mi hlasmi, na druhom mieste skončil József Nagy (91). Na krajskej úrovni sa dostal do druhého kola Tibor Mikuš, ktorý v našej obci získal v prvom kole 8 hlasov. V druhom kole župných volieb, teda 23. novembra prišlo k urnám 299 voličov, za Józsefa Berényiho hlasovalo 282, za Tibora Mikuša 16 voličov, jeden hlas bol neplatný. Ako celoštátne, tak aj v našej obci bol oveľa väčší záujem o voľbách hlavy štátu, veď v pr-

vom kole prišlo k volebným urnám 634 voličov z 1 457 oprávnených a v druhom kole dokonca prevzalo hlasovacie lístky 816 osôb, čo znamená, že účasť na voľbách prekročila 50 percentnú hranicu. V prvom kole zo 14-tich kandidátov získal najviac hlasov Gyula Bárdos, kandidát Strany maďarskej komunity, ktorý dostal 243 hlasov. Už aj vtedy mali vysokú podporu nezávislí kandidáti, veď Andrej Kiska so 197-mi hlasmi získal druhé, a takisto nezávislý Radoslav Procházka (84) tretie miesto. Celoštátny víťaz prvého kola, predseda strany Smer v našej obci získal len 24 hlasov, čím obsadil piate miesto.

Nový prezident Slovenskej Republiky, Andrej Kiska v druhom kole volieb v našej obci vyhral na celej čiare, veď podporovalo ho 754 voličov, Robertovi Fico prišlo prezidentskú stoličku len 57 našich občanov. Doplním čísla ešte s tým, že všetky štyri kolá oboch volieb prebiehali pokojne, riadne, k žiadnemu porušeniu zákonov alebo k iným nevhodným udalostiam nedošlo.

Erika Feketevízi

Stretnutie susedných dedín – za záchranu škôl

Čitatelia našich novín často sa stretávali v posledných mesiacoch s obavami zastupiteľského zboru alebo obecného úradu ohľadne toho, že pre náš obec je čoraz väčším a zložitejším problémom vyfinancovanie a udržanie našich škôl. Nie je neznáme pre nich ani naše jednoznačné stanovisko, že urobíme všetko v záujme toho, aby sme napriek zhoršujúcim sa podmienkam nemuseli zatvoriť naše školské zariadenia, lebo aj pre nás je jednoznačné, že z našich detí dokážeme vychovávať zdravých lokálpatriotov, tvorivých a pre komunitu žijúcich občanov len vtedy, ak ich nevytrhneme z prirodzeného a dôverne známeho prostredia, zároveň im dokážeme zabezpečiť výchovu a vzdelávanie v súlade s miestnymi tradíciami, hodnotami. Situácia sa však napriek našim vytrvalým snahám nezlepšuje, ba naopak: zhoršuje sa. Na ukážku len jediný údaj: z titulu mzdových nákladov našich školských zariadení pre tento rozpočtový rok chýba vyše 40 tisíc eur!

Chcem zdôrazniť to, čo sme urobili aj doposiaľ v každom prípade, že nejde o osobitný, vyložené štvrtkový problém, a rámci toho ani o národnostnú otázku - ani na miestnej, ani na celoštátnej úrovni. Nedostatočné financovanie školstva stíha rovnako aj slovenské, maďarské alebo rusínske školy bez ohľadu na to, že kde sa nachádzajú geograficky.

Minulosť máta

Ohľadne našich problémov sme snáď o jednu vec ešte nehovorili: o minulosti, o tom, ako na prelome tisícročia sa otočili veci tak, že zakladateľské a zriaďovateľské právomoci v základnom (regionálnom) školstve štát presunul na miestne samosprávy. V kocke: minulosť máta. Preto udalosti z prelomu tisícročia pripomeniem takou citáciou, ktorá dokazuje, že ide o zanedbanie starých problémov v celoštátnom meradle.

„K decentralizácii regionálneho školstva došlo preto, lebo pre štát sa stal neudržateľným bremenom systém školských zariadení fungujúci do konca minulého tisícročia. Hlavným dôvodom bol neudržateľnosť spravovania a financovania školského systému. Miestne samosprávy dostali do vienka ško-

ly vtedy, keď systém už buď nechcel alebo nebol schopný pružne reagovať na demografické zmeny, na hospodárske a sociálne riziká, ale ani na politické výzvy súvisiace s racionalizáciou sústavy škôl, zrušením škôl a prepúšťaním nadbytočných pedagógov. Systém vtedy uhradenie faktúr vždy posunul na nasledujúci rok, kapitálové investície boli biedne, na modernizáciu a opravu škôl výdavky boli skoro nulové. Miestne samosprávy v roku 2002 prebrali zodpovednosť za riadenie školstva po tvrdých a korektných rokovaníach, dopredu vyjasnili, čo budú mať v originálnych kompetenciách a čo budú vykonávať v rámci prenesených výkonov štátnej správy. Problémom bolo neúrekom. Bolo treba vyčísliť nezaplatené záväzky, dlhy za nevykonaných opráv, vyriešiť neusporiadané majetkovoprávne otázky. K tomu všetkému pridružili nepomery v sústave školskej siete, prezamestnanosť, podfinancovanosť a aj vysoké prevádzkové náklady. Prvého júla 2002 hodnota nezaplatených faktúr v regionálnom školstve bola 620 miliónov slovenských korún, a tzv. modernizačné dlhy činili vyše 6 miliárd korún.

Po tomto všetkom došlo k zavedeniu tzv. normatívneho financovania, v ktorom finančné príspevky boli prepočítané na jedného žiaka a pri výpočte týchto kvót vychádzali zo zariadenia s 250 žiakmi. Z toho bezprostredne vyplynulo, že samosprávy boli donútené pristúpiť k racionalizačným opatreniam. Pristúpili k zlučovaniu škôl, zaviedli nové princípy v riadení a rozpočtovaní, stransparentnili tok peňazí. Z hľadiska financovania bola dôležitou zmenou zavedenie nového modelu ohodnocovania pedagogických zamestnancov, ale regionálne školstvo neutrpelo väčšie straty ani počas hospodárskej krízy: samosprávy zo systému peniaze nikdy neodobrali, ba naopak, chýbajúce financie školám presunuli z obecných rozpočtov vždy, keď bolo málo zdrojov.”

Citované myšlienky odzneli na vlnajšom sneme Združenia miest a obcí Slovenska. Tiež tam, starostovia a primátori – výsledkom celoštátnych odborných konferencií – zamietli predstavu vlády o zatvorení málotriedok

a navrhli zmenu celého systému financovania. Zopakujem: tento citát som vybral preto, aby som dokázal, náš prípad tu, vo Štvrtku na Ostrove nie je ojedinelým – ani ohľadne starých dlhov, zanedbanosti budov škôl a neusporiadaných majetkových vzťahov, i keď tieto sme my medzičasom vyriešili.

Historické stretnutie

Náš „spoločný boj“ ruka v ruke so združením obcí a miest neprinesol žiadne výsledky, vlni v poslednom čísle našich novín sme už písali o tom, že parlament prijal taký zákon, podľa ktorého by sme museli zrušiť obe naše školy, veď v prípade málotriedok s ročníkmi 1 – 4 je minimálny uzákonený počet žiakov 40 a plnoorganizované základné školy môžu ďalej existovať len ak majú aspoň 110 žiakov. Vtedy som písal aj o tom, že tento problém pokúsim vyriešiť na regionálnej úrovni, preto som oslovil pedagogické a rodičovské združenia susedných obcí, ako aj vedúcich týchto samospráv a pozval som ich na stretnutie do našej obce. Siedmeho apríla potom okrem predstaviteľov Hubíc a Čakanoviec zavítali k nám delegáti z Čenkoviec, z Mierova a zo Zlatých Klasov a navštívil naše rokovanie aj predseda združenia maďarských pedagógov, László Pék. Účastníci toto stretnutie nazvali historickým, nakoľko nikdy predtým sa ešte nestalo, aby náš mikroregión pokúšal riešiť problémy školstva takto spoločne. Definitívne riešenie sme nenašli. Ani sme nájsť nemohli, veď pre každého z nás je prvoradé zachovanie existujúcich škôl a každý z nás dúfa, že spomínaný zákon nakoniec 1. januára 2015 nevstúpi do platnosti. Toto naše očakávanie posilňuje aj fakt, že Združenie miest a obcí Slovenska na pripravovanom májovom sneme sa bude zaoberať s problematikou malých škôl a málotriedok ešte raz, ako aj s otázkami reformy financovania školstva. Účastníci nášho regionálneho stretnutia sa už teraz prijali naše pozvanie na ďalšie rokovanie ohľadne osudu našich školských zariadení tesne po skončení školského roku. Dovtedy každý z nich zozbiera nápady, návrhy ako zachrániť naše školy, lebo toto je našim svätým cieľom.

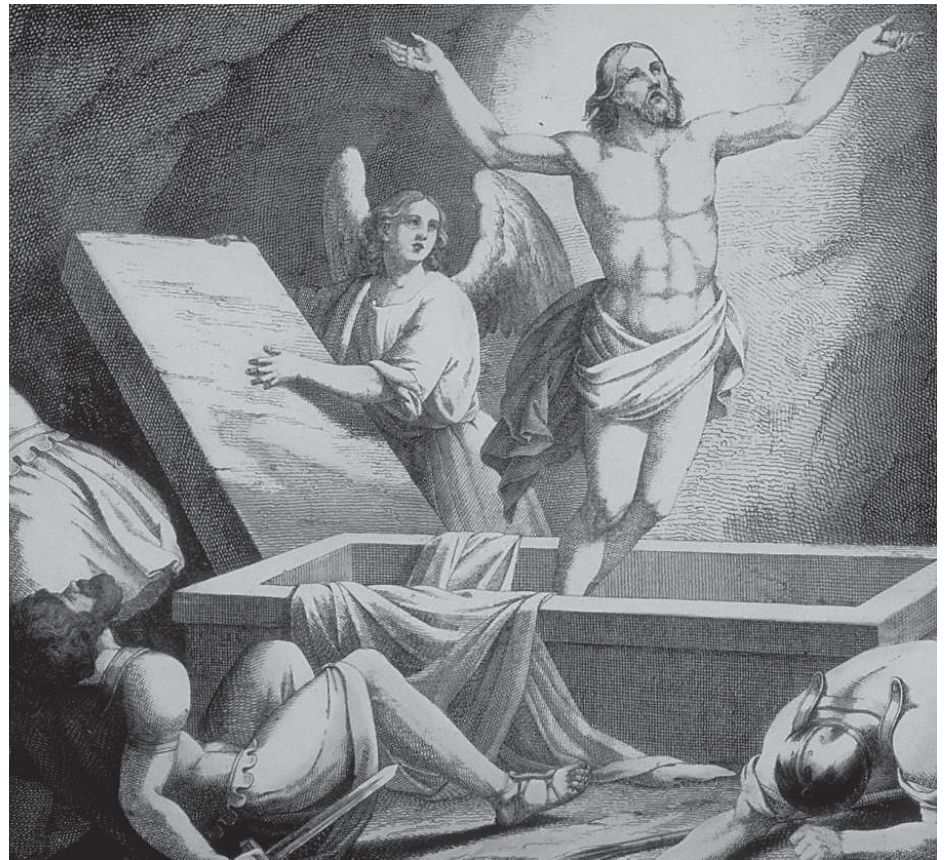
Péter Óry, starosta

O čom sa zhováráme – zoči-voči faktu...

V súčasnom uponáhľanom svete, preplnenom rôznymi informáciami, ktoré na nás chcú – nechcú vplývať, aj veľa komunikujeme. Ide predovšetkým však o komunikáciu virtuálnu, než reálnu čo je niekedy na škodu veci. O čom sa však rozprávame? Aká sú témy rozhovorov našich dní? V našich rodinách, na pracovisku, vo voľnom čase? Keďže sa väčšina z nás pokladá za kresťanov, našou prvoradou témou by mala byť aj komunikácia na túto tému. Ale ruku na srdce, koľkí z nás diskutujú na tému viery, cirkvi, atď... Nemyslím tým na tému mnohokrát umelo vyprodukovaných a nafúknutých škandálov, ktoré sa z času na čas objavajú v bulvári alebo v novinách za účelom zmiasť a zneistiť veriacich ľudí. Alebo napríklad o umelo vykonštruovaných klebetách rôzneho druhu na tému pápež, farári, cirkve, ktoré sa tak rýchlo ako rakovinový nádor šíria medzi ľuďmi. O čom sa vlastne rozprávame, keď príde na tému viera, Cirkev? Aká stanovisko zaujmeme? Zastaneme sa pravdy? Alebo ostávame len nepočujúcim, kričiacim a manipulovateľným davom?

Nachádzame sa vo veľkonočnom období, ústrednom sviatku našej viery. náš duchovný zrak je upriamený na umučeného, pochovaného ale slávne vzkrieseného Pána Ježiša. Tieto udalosti prijímame vo viere, ktorú sme väčšinou dostali do daru od našich rodičov a starých rodičov. Snažíme sa vieru ako najväčší poklad odovzdať aj budúcej generácii? Alebo o pár desaťročí bude naše územie neveriace, alebo poznačené inou vierou, ktorá sa snaží šíriť v ešte stále kresťanskej Európe silou?

Ženy stoja prekvapené nad prázdny hrobom Pána Ježiša. Bola to láska, ktorá ich priviedla zavčas rána k hrobu, ale keď vidia prázdny hrob, zmocňuje sa ich strach a úzkosť, ako každého, keď zažije niečo nepochopiteľné, čo je napokon prirodzené. Tento strach zväčšuje prítomnosť mládence (anjela) v bielom rúchu, ktorý im s radosťou oznamuje, že Pán Ježiš vstal z mŕtvych. Zároveň ich srdcia naplnia radosť, lebo ich Majster žije! Pri hrobe si pripomenuli jeho predpoveď a uverili tejto skutočnosti bez

najmenšieho zaváhania. Prežívajú rovnako strach, ale aj veľkú radosť, s ktorou sa utekajú podeliť k učeníkom. Cestou však dostávajú hneď odmenu za svoju vieru. Stretávajú zmŕtvychvstalého Pána, ktorý sa im osobne zjavuje. A ako reagovali následne učeníci? Správe o zmŕtvychvstaní neveria. Chcú sa presvedčiť na vlastné oči. Ježiš sa im zjavuje, avšak aj napriek tomu sú plní pochybností, Ježiš im musí vysvetľovať, presvedčať ich. Keď sa presvedčia, stanú sa z nich svedkovia zmŕtvychvstania.

Evanjelium nám zaznamenáva ešte aj inú reakciu, reakciu tých, ktorí Pána Ježiša odsúdili na smrť. Chceli sa ho zbaviť za každú cenu, zahľadiť čo i len spomienku na neho. On však žije. Fakty nemajú pre nich nijaký význam. Zabili ho, to je podstatné a pochopiteľné, že všetko ostatné musí skončiť. Neváhajú podplatiť strážcov hrobu a prikázali im hovoriť, že jeho telo ukradli jeho učeníci, kým oni spali. Prikazujú im klamať celkom vedome, cielene. Ba postarali sa aj o ich obranu pred Pilátom, ktorý by ich určite za zlyhanie v službe dal zabiť. A aký je

výsledok ich snaženia? Nestretli Zmŕtvychvstalého Pána.

Aj predo mnou je skutočnosť a tajomstvo Boha. Verím rôznym veciam, skutočnostiam, často úplne nereálnym. Je tu však jasný Ježišov dôkaz, že žije. Ak neuverím, nestretnem ho. Ak ostanem slepý voči faktom, prehrám celý svoj život. Ak budem pochybovať, oneskorí sa moje stretnutie s ním. Ak ho však v živote budem hľadať, určite ho nájdem.

Prajem vám, drahí veriaci, obyvatelia našej krásnej obce, aby sme mali silu a odvahu hovoriť o zmŕtvychvstalom Ježišovi Kristovi, aby sme boli jeho svedkami vo svojom živote, okolí, v ktorom sa pohybujeme. Nech náš život aj napriek rôznym problémom, ktoré prežívame a ktoré nás môžu trápiť alebo znepokojovať, nech je naplnený veľkonočnou radosťou, radosťou že náš Pán zvíťazil nad zlom, smrťou a že môžeme žiť v slobode Božích detí. Požehnané veľkonočné sviatky vám prajem všetkým a zo srdca vám + žehnám!

Robert Masicza, farár